

FN MOTOL

Molekulární markery a jejich klinické využití u pacientů s karcinomem prostaty

Štěpán Veselý

Biomarkery a karcinom prostaty

predikce pozitivní biopsie

- redukce zbytečných biopsií
- nízký počet nediodagnostikovaných CaP

predikce high-risk PCa

- aktivní sledování
- chirurgie
- radiační léčba
- adjuvantní léčba

predikce progresse

- adjuvantní léčba
- časný odhalení recidivy
- odpověď na léčbu

Diagnostika

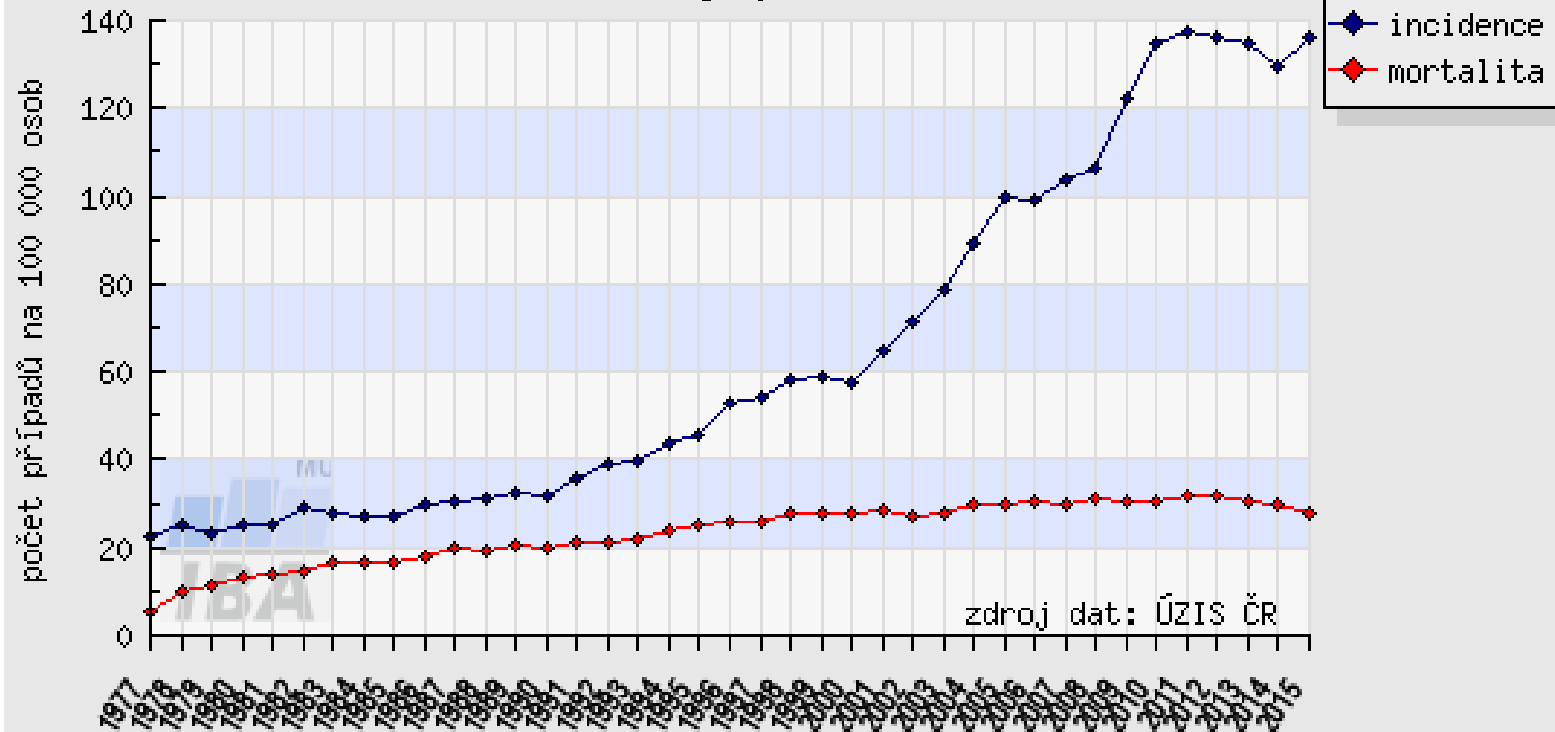
Volba léčby

Monitorace efektu
léčby

Incidence karcinomu prostaty

C61 - ZN předstojně žlázy - prostaty, muži

vývoj v čase

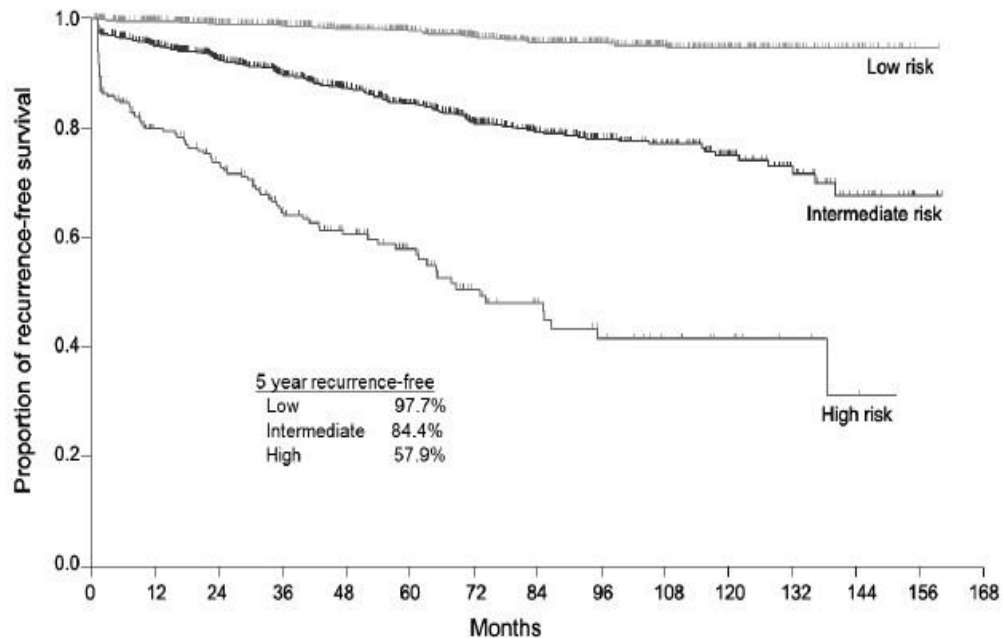
zdroj dat: ÚZIS ČR

analyzovaná data: N(inc)=127427, N(mor)=45756

<http://www.uroweb.cz>

Recidiva po primární léčbě

up to **35%** during 10 years

Number at risk

<u>Low</u>	1251	1123	995	901	792	674	547	430	335	251	164	87	38	3
<u>Intermediate</u>	1298	1081	892	751	614	483	364	275	200	143	90	51	24	2
<u>High</u>	263	167	138	102	77	58	41	32	23	17	11	6	3	

The New York Times

PSA testing saves few lives and leads to risky and unnecessary treatments for large numbers of men.

Surgery for early prostate cancer doesn't save lives

The Washington Post

Healthy men don't need PSA testing for prostate cancer, panel says

Biomarkery a karcinom prostaty

Krev

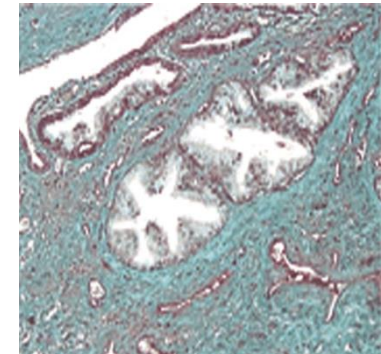
- PSA
- Human Kallikrein 2
- Urokinase plasminogen activator
- Transforming Growth factor β 1
- Endoglin
- Spondin

Moč

- PCA3
- TMPRSS2-ERG fusion
- Glutathione-S-transferase P1
- Other methylation specific PCR assays
- Urinary psa ratio
- Annexin A3
- MMP9
- EN-2
- Proteomics

Tkáň

- hK2
- PCMA
- AMACR
- Ki-67
- Gene fusions
- PTEN
- P53
- SPINK1/TATI
- MSMB, EZH2
- Heat shock proteins
- DNA methylation
- HER2

kombinace markerů

zvýšení specificity stanovení agresivity

Biomarkery v krvi

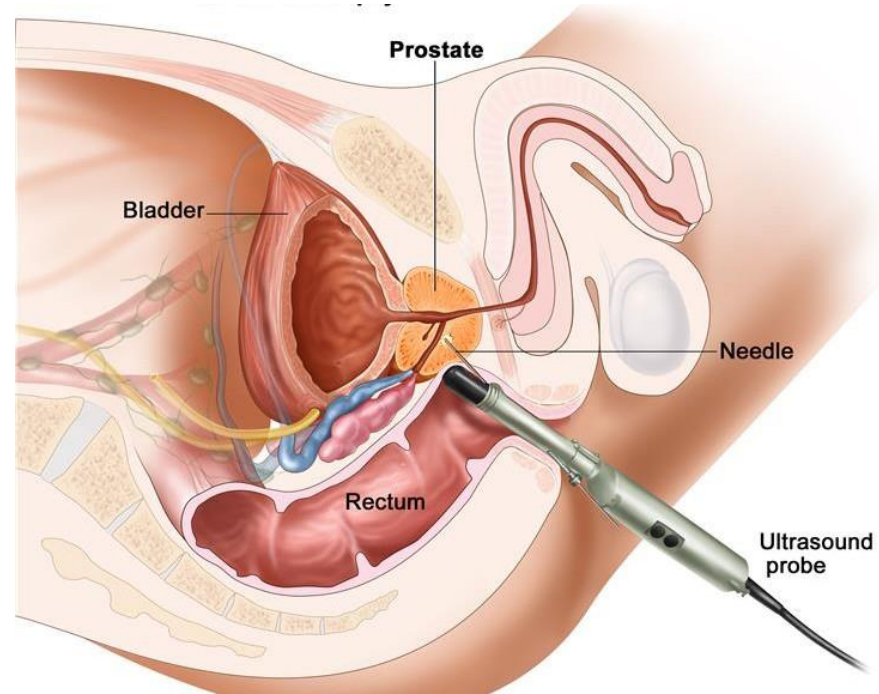

PSA a riziko PCa

PSA level (ng/mL)	Risk of PCa (%)
0.0-0.5	6.6
0.6-1.0	10.1
1.1-2.0	17.0
2.1-3.0	23.9
3.1-4.0	26.9

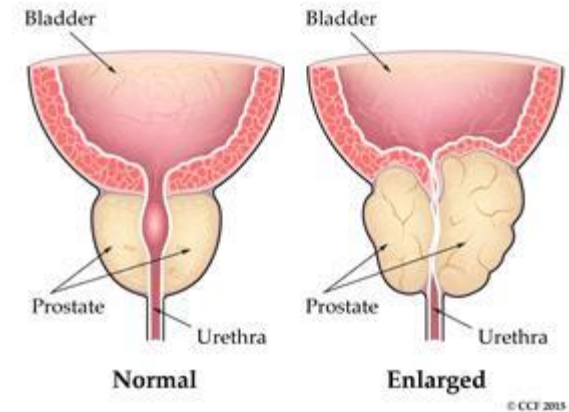
PSA a biopsie

- 1. biopsie - až **50%** negativní
- 2. biopsie – **65** až **90%** negativní

PSA vs objem prostaty a čas

- věkově specifický PSA
- PSA densita (objem, TZ, 0.15)
- PSA velocita (0.75ng/ml/rok)
- PSA doubling time

Nedetekovatelné PSA

■ Detekční limit?

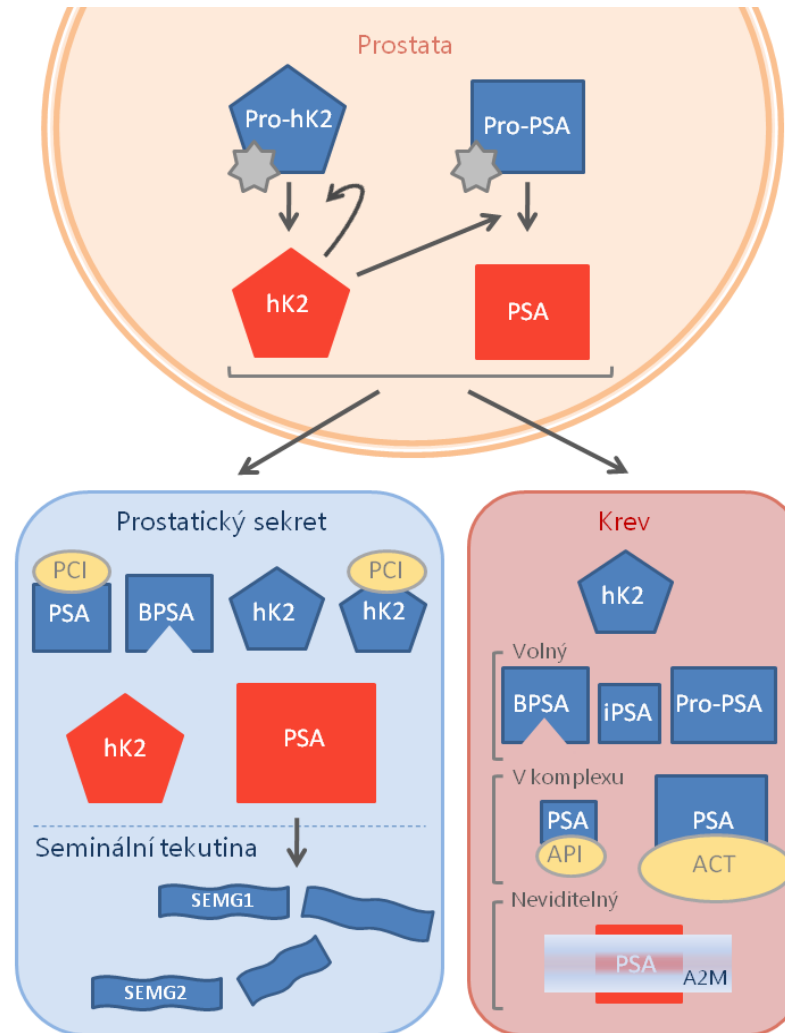
1990	0.6 ng/ml
US-PSA	0.1 ng/ml
2000	0.01 – 0.001 ng/ml

■ Většinou PSA < 0.01 ng/ml

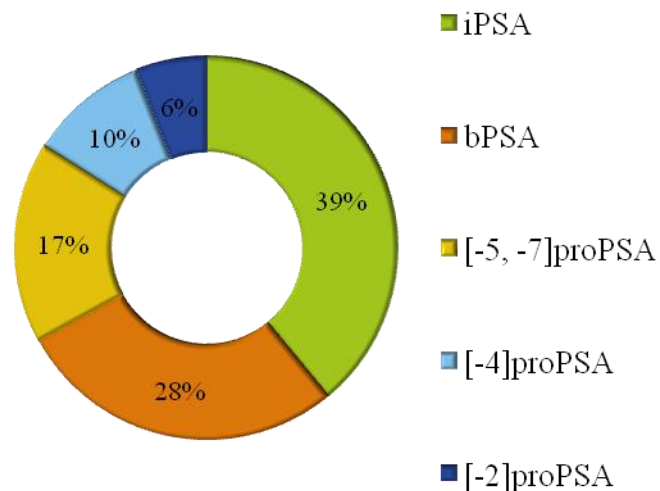
*Shen et al., Urol 2005
Eisenberg et al., Eur Urol 2010
Hong et al., Urol 2010*

PSA

free PSA

- FDA schválená metoda doplňkového testu u **PSA 4-10 ng/ml**
- free PSA < 25% zvyšuje specificitu testu o 20% (*Catalona*)
- studie s 12-vzorkovými biopsiemi nižší benefit (cca 10%)

*Catalona WJ, 1998
Canto EI, 2004*

PSA a další kallikreinové markery

PSA + fPSA

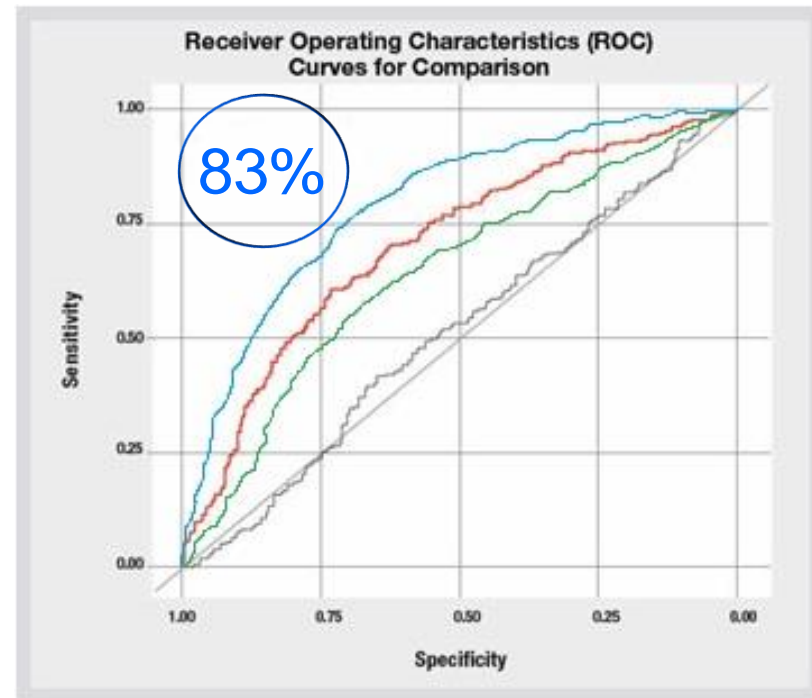
AUC + 10-20%

+ [-2] proPSA + fPSA → PHI

AUC + 10-25%

+ fPSA + iPSA + hk2 → 4K score

AUC + 25-35%

Guazzoni G, 2011
Jansen FH, 2010
Catalona WJ, 1998
Canto EI, 2012
Carlsson S, 2013

4Kscore

EURURO-7144; No. of Pages 7

ARTICLE IN PRESS
EUROPEAN UROLOGY XXX (2016) XXX-XXX

available at www.sciencedirect.com
journal homepage: www.europeanurology.com

European Association of Urology

Prostate Cancer

Evaluating the Four Kallikrein Panel of the 4Kscore for Prediction of High-grade Prostate Cancer in Men in the Canary Prostate Active Surveillance Study

Daniel W. Lin^{a,b,c,*}, Lisa F. Newcomb^{a,b}, Marshall D. Brown^a, Daniel D. Sjoberg^d, Yan Dong^e, James D. Brooks^f, Peter R. Carroll^g, Matthew Cooperberg^g, Atreya Dash^c, William J. Ellis^b, Michael Fabrizio^h, Martin E. Gleaveⁱ, Todd M. Morgan^j, Peter S. Nelson^a, Ian M. Thompson^k, Andrew A. Wagner^l, Yingye Zheng^a,
for the Canary Prostate Active Surveillance Study Investigators

- 4K score predikuje nález HG CaP v 1.rebiopsii u pacientů v AS

STHLM3

- PSA
- fPSA
- hK2
- microprotein beta (MSMB)
- macrophage inhibitory cytokine 1 (MIC1)
- genetický polymorfismus
- věk, DRE, famil. výskyt, předchozí biopsie

snižuje počet biopsií až o **30%**

Recommendation	LE	Strength rating
<p>In order to avoid unnecessary biopsies, offer further risk-assessment to asymptomatic men with a normal digital rectal examination (DRE) and a prostate-specific antigen (PSA) level between 2-10 ng/mL prior to performing a prostate biopsy. Use one of the following tools:</p> <ul style="list-style-type: none"> • risk-calculator; • an additional serum or urine-based test (e.g. Prostate Health Index test [PHI], four kallikrein [4K]score, Prostate cancer gene 3 [PCA3], <i>HOXC6/DLX1</i>) or; • imaging.	3	Strong

Prostate Health Index Predicts Clinically Significant Prostate Cancer in Final Pathology after Surgical Treatment

Novák Vojtěch, Do Carmo Joana, Lukšanová Hana, Průša Richard, Čapoun Otakar, Fiala Vojtěch, Dolejšová Olga, Eret Viktor, Stejskal Jiří, Záleský Miroslav, Veselý Štěpán

Dpt. of Urology, Charles University 2nd Faculty of Medicine University Hospital Motol, Prague, Czech Republic.

University Hospital, Dpt. of Urology, Pilsen, Czech Republic.

Thomayer Hospital, Dpt. of Urology and 1st and 3rd Medical Faculty, Charles University, Prague, Czech Republic

Dpt. of Urology, General University Hospital and 1st Faculty of Medicine, Charles University, Prague, Czech Republic.

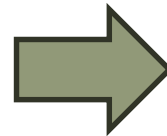
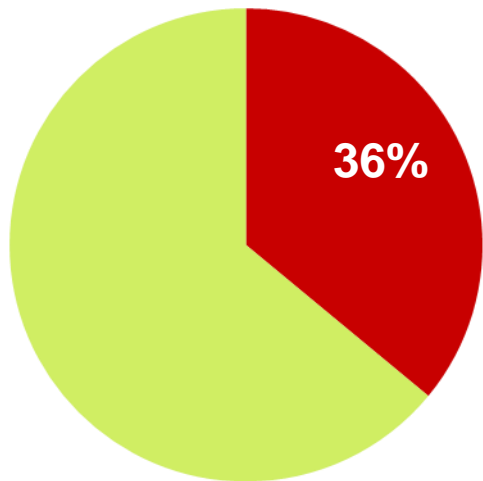
Dpt. of Medical Chemistry and Clinical Biochemistry, Charles University, University Hospital Motol, Prague, Czech Republic.

Patients & Methods

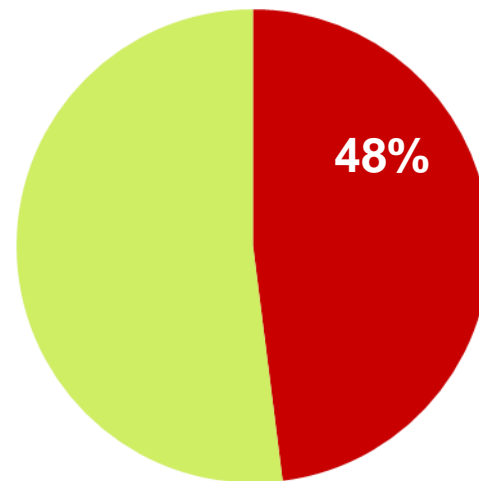
- four urological centers in Czech Republic
- **472** patients after radical prostatectomy for clinically localized prostate cancer
- before surgery:
  - PSA
  - fPSA
  - [-2]proPSA
  - PHI = [-2]proPSA/fPSA x PSA
- after surgery:
  - histological grading (Gleason score > 6)
  - extracapsular extension (pT3 stage)
  - positive surgical margins

Proportion of aggressive cancers (GS>6)

After biopsy

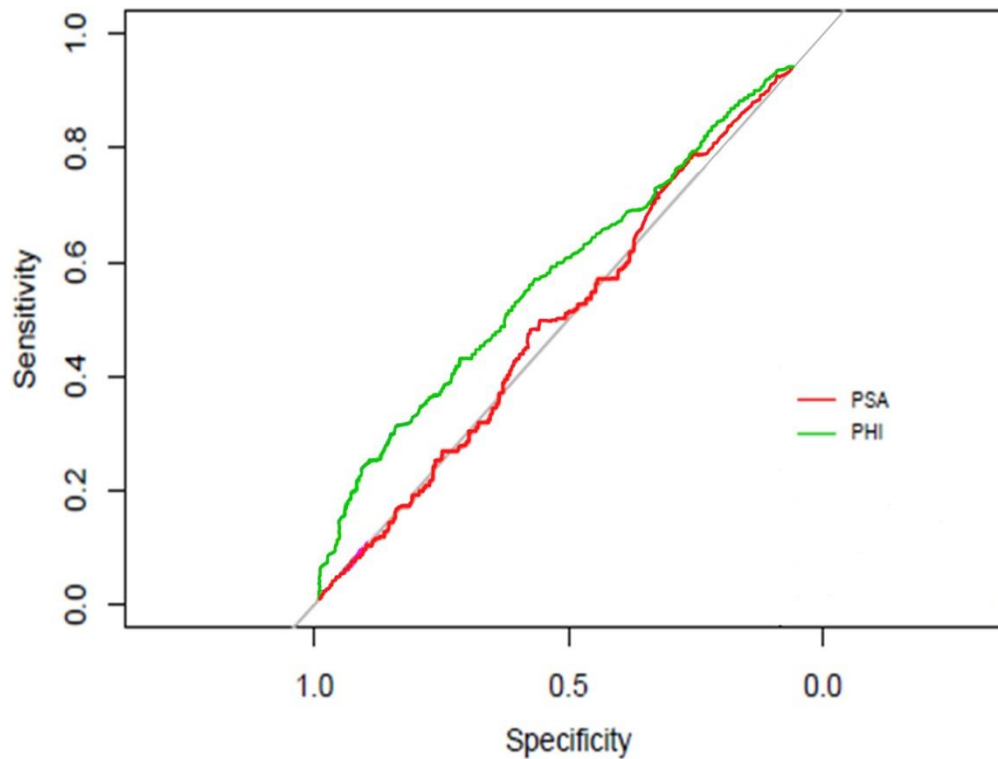

After surgery

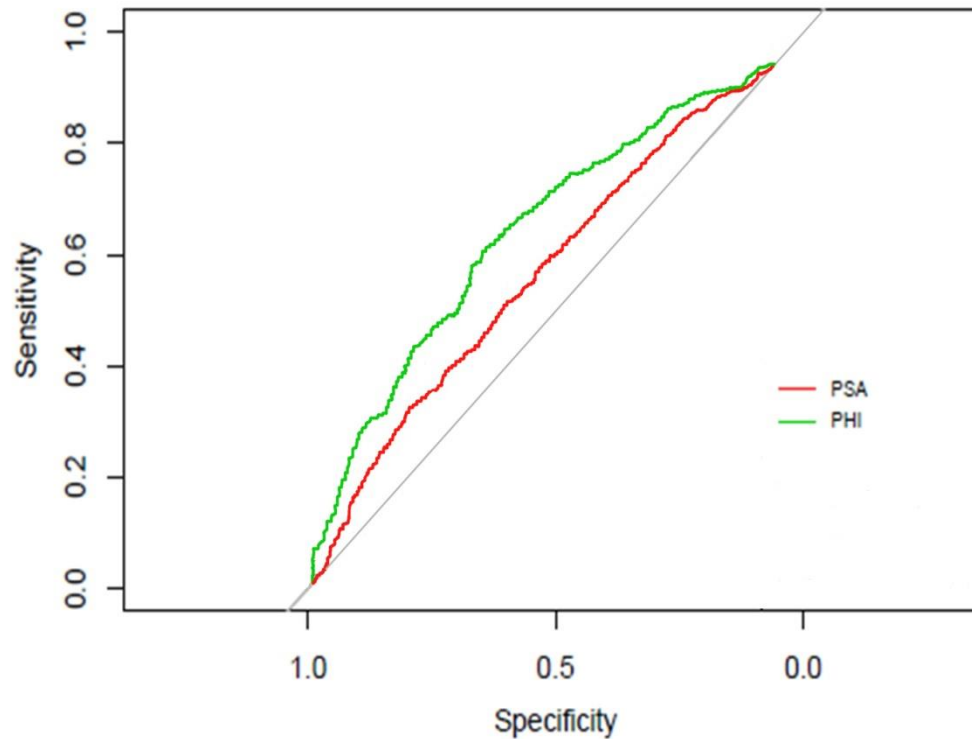
Prediction of aggressiveness (GS>6)

	AUC	specificity	sensitivity
PSA	51.167	0.575	0.482
PHI	58.495	0.850	0.307

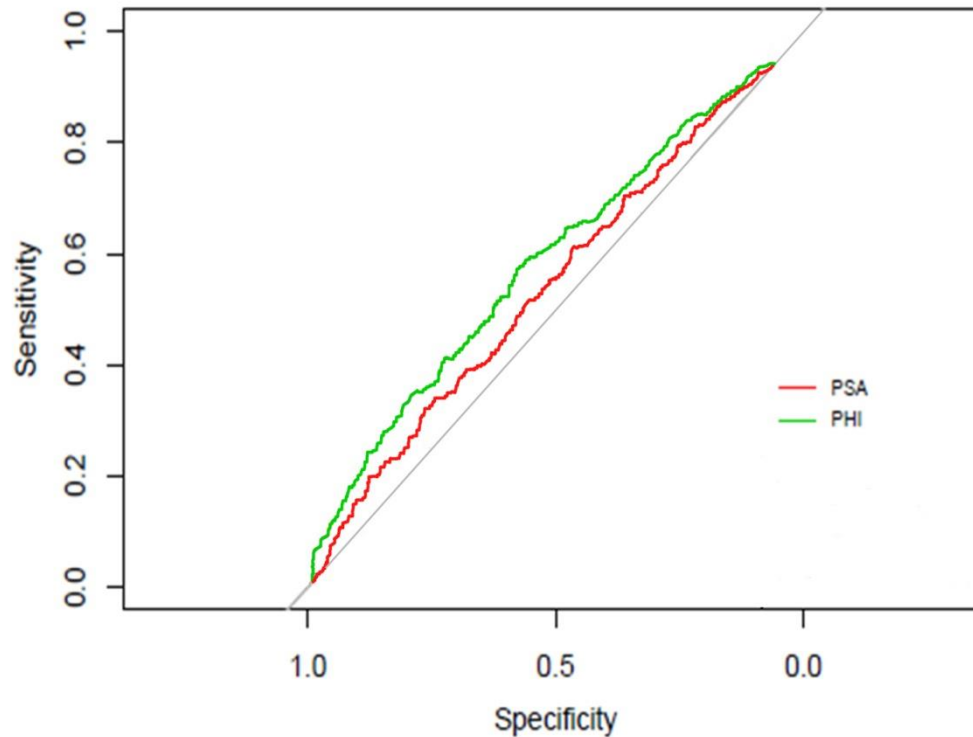
Prediction of GS>6 + T3

	AUC	specificity	sensitivity
PSA	58.845	0.619	0.586
PHI	70.780	0.524	0.819

Prediction of positive surg. margins

	AUC	specificity	sensitivity
PSA	54.457	0.216	0.864
PHI	58.796	0.646	0.508

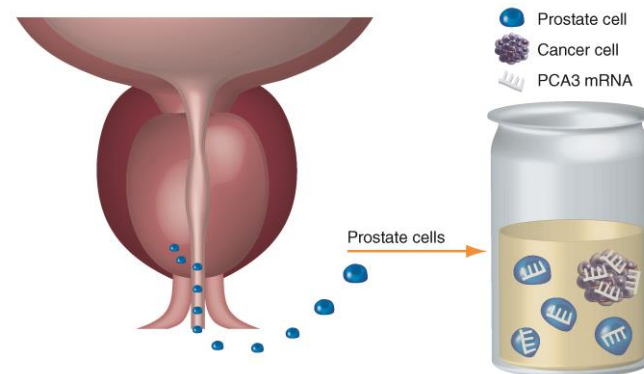
Markery v moči

PCA3

- marker z močového sedimentu (masáž, 3 strokes?, firm DRE)
- nekódující segment RNA na 9. chromosomu
- BPH, objem, zánět **nemají vliv** na PCA3 → ↑specifická↑
(až 90%)
- koreluje s GS, objemem nádoru a pT3 (???)
- problém: - řádný odběr
- cena

Hessels M, 2010
Donovan M, 2015

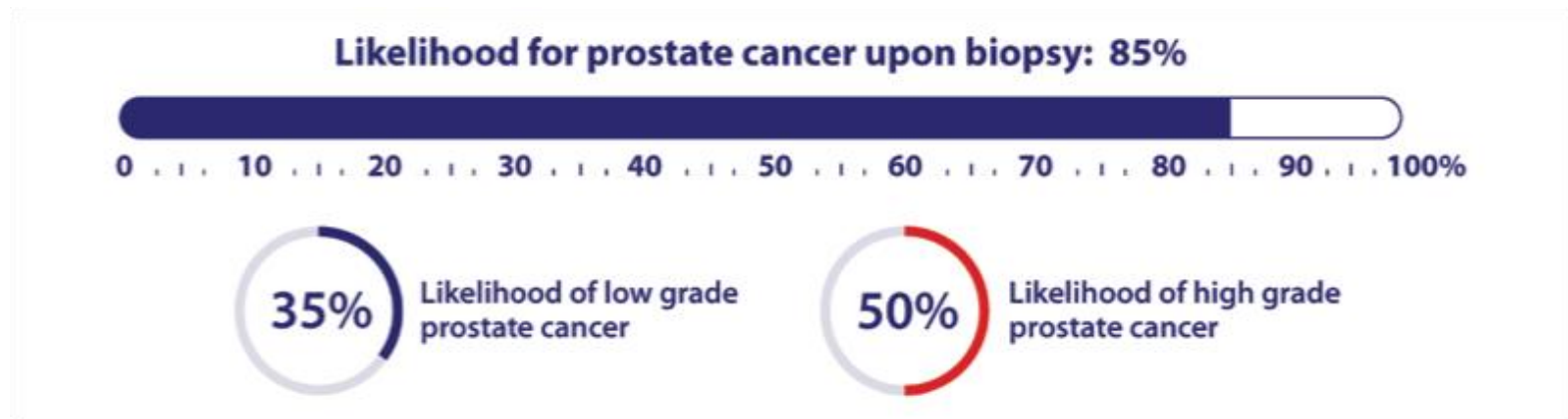
ExoDx Prostate Intelliscore

- PCA3 + další dvě exosomální RNA
- v USA od r. 2016

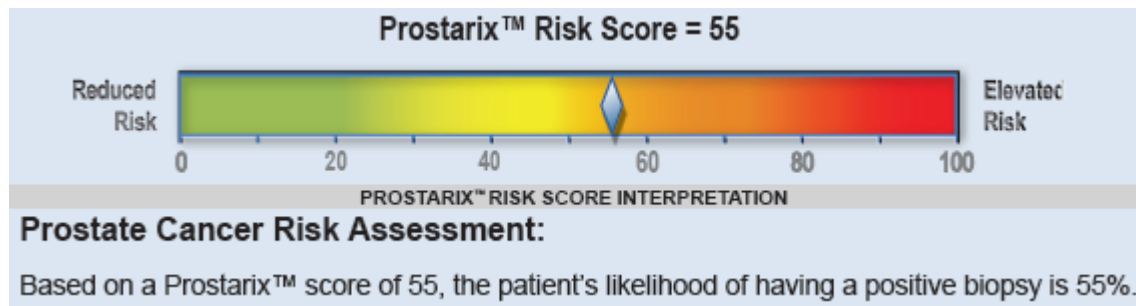
SelectMDx

- stejný team jako vyvinul PCA3
- detekce 3 genů v moči (HOXC6, DLX1, TDRD1) proti PSA
- přesnější detekce GS>7 než PCA3

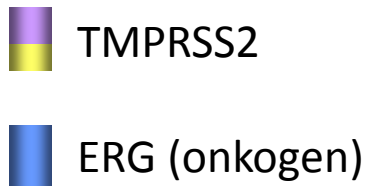
Prostarix

- využívá metabolomických technologií
- detekce 4 AMK (sarcosine, alanin, glutamát, glycin)
- kombinuje chromatografii a spektrometrii
- není schválen FDA

TMPRSS2-ERG

Chromosom 21

Genová fúze

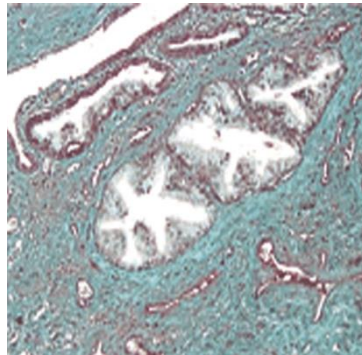

u 50-80% CaP

**Fúzní gen
TMPRSS2:ERG**

- detekce z moči po masáži
- lepší v predikci biopsie než PSA (635 biopsií)
- popsána i korelace s PCSM a DFS
- ještě lepší výsledky **v kombinaci s PCA3**

Tkáňové markery

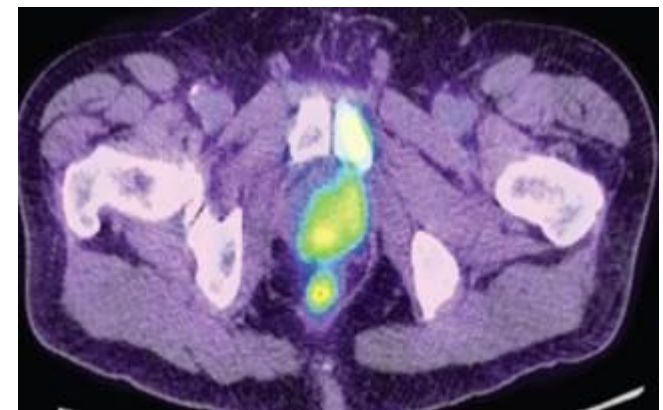
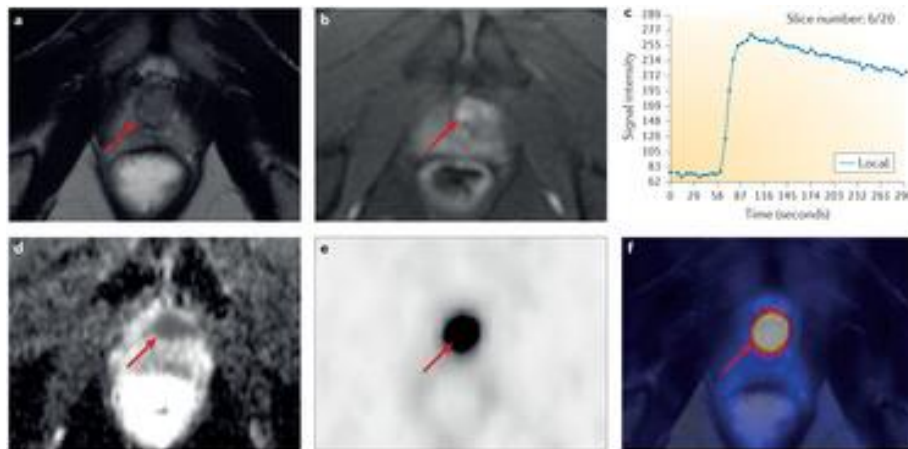

PSMA

- PSMA (prostate-specific membrane antigen)
- GCPII (glutamát karboxypeptidáza II)
- integrální membránový protein
- upregulován při androgenní deprivaci
- **koreluje s diferenciací karcinomu**
- ve tkáni prostaty – ale i jinde (místa s neovaskularizací)

PSMA

- koreluje s rizikem BCR
- značené protilátky (^{68}Ga , ^{124}I , ^{131}I , ^{111}In) **PET-(CT/MRI)**
- detekce recidiv či generalizace (senz. až 80%, spec. až 90%)

Maurer T, 2015
Afshar a, 2013

ProMARK

- bioptický test stanovující 8 proteinů
- imunofluorescenční analýza parafinových vzorků
- predikce OS
- vhodné u low-risk k zařazení do **active surveillance**

Genetické testy

PTEN gene - detekce delece genu PTEN (reg. bb cyklu)
- metoda FISH

PCMT - Prostate Core Mitomic Test
- detekuje deplece mitochondriální DNA

ConfirmMDx- detekuje hypermetylací DNA z tkáně
- negativní prediktivní hodnota až 90%

RNA - Genetické testy

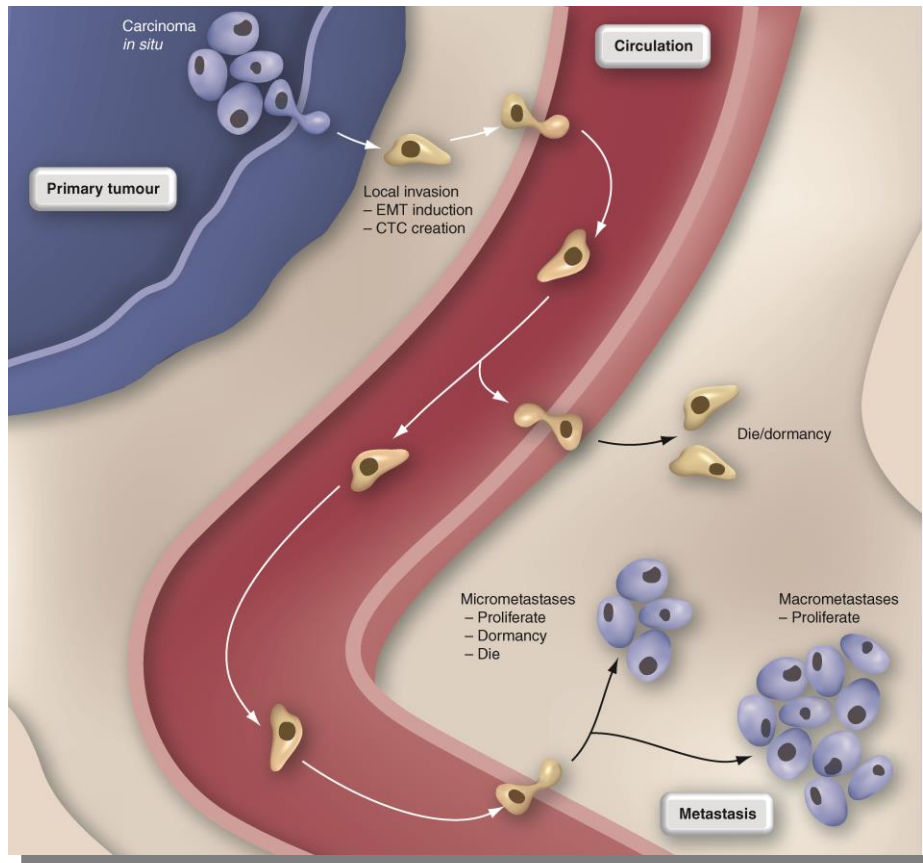
Prolaris - 31 genů, dobře validovaný

Decipher - 22 genů, především nekód. RNA sekvence

OncotypeDX - 17 genů, stačí 1mm bioptické tkáně

- obecně predikce GS, BCR, meta
- hlavně u low-risk CaP

Liquid biopsies – CTC, fDNA, mRNA

- CellSearch, CellCollector, Epispot, Elispot, ISET.....

metastatický CaP

- předpovídá OS (lépe než PSA)
- predikce odpovědi na léčbu
- marker odpovědi na léčbu
(abirateron, docetaxel)

nemetastatický CaP

- nebyl prokázán benefit

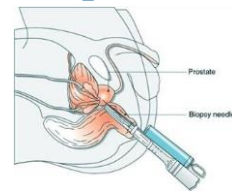
*De Bono, 2008
Scher, 2010
Pantel K, 2019*

Biomarkery a diagnostika CaP

Screening

PSA, fPSA, PHI, 4Kscore, **PCA3**

Biopsie

Low

Intermediate

High

confirmMDx
PCMT
PTEN
4Kscore
PHI
PCA3
TMPRSS2-ERG
SelectMDx

+ mpMRI

active surveillance

Prolaris
Decipher
Oncotype DX
PTEN
TMPRSS2-ERG
4Kscore
PHI
CTCs

Léčba